

МЕРИ ЛАВИН

САРА

Превод от английски: Румен Митков, 1986

chitanka.info

Сара не се ползуваше с особено добро име. Това беше най-строгата преценка на съседите, въпреки че изборът ѝ на бащи за трите здрави синчета, които бе родила — и трите извънбрачно, — бе доста случаен.

По природа силна и неуморна, Сара работеше като хала и много от жените в селото я викаха да им чисти. Не се помнеше някой да се е държал грубо с нея, а и никое от децата ѝ не се беше родило в дома за бедняци. И трите бяха проплакали за първи път в ръцете на най-почтената акушерка в селото.

— Не ѝ върви и това си е — казваше тази жена. — Пък и откъде да научи нещо по-святно, като живее с ония двама грубияни, братята ѝ. И не забравяйте, че тя самата също не е имала баща.

Ако Сара беше от онези, които в неделни дни се излежават и не ходят на сутрешната служба, съседите може би щяха да се отнасят с нея доста по-различно, тъй като сърцата им бяха по-склонни да простят греховете пред бога, отколкото греховете пред светата църква. Но за Сара не беше трудно да изпълнява предписанията на църквата. Тя никога не пропускаше неделната служба, спазваше всички пости и най-редовно се причестяваше. А на Благовещение, когато се извършваше ежегодното поклонение пред свещения кладенец в съседното село, Сара бе пример за всички — събула обувки, тя пристъпваше по острия камънак и се каеше като монахиня. И ако в тези случаи някой страничен човек изразеше неодобрението си от начина ѝ на живот, съседите на Сара се обиждаха повече от самата нея. Все пак милосърдието бе съчетано с благоразумие и майките на поотрасли синове, както и новозадомените съпруги, предпочитаха да не я наемат за работа.

Ето защо, когато жената на Оливър Кедриган, дошла от скоро в този край, отвори дума, че има намерение да остави Сара да се грижи за къщата, докато тя прескочи за няколко дни до Дъблин, две от възрастните жени в селото сметнаха за свой дълг да наминат присис Кедриган и да ѝ дадат съвет.

— Зная, че не се ползва с особено добро име — съгласи се с тях Катлин, — но затова пък работи като хала. Чувам да казват, че можела да пече хляб, който по нищо не отстъпва на моя.

— Може и така да е — каза една от жените, — но ако бях на ваше място, щях доста да се позамисля дали да я оставя да се грижи за

къщата, докато ме няма.

— Кой друг бих могла да намеря? — упорствуваше Катлин.

— Защо изобщо ви е нужен някой? Всичко на всичко само три дни няма да ви има, нали така?

— Три дни са прекалено много време, за да остави човек къщата на грижите на един мъж.

— По-добре покривът да му се срути на главата, отколкото сама да вкарам Сара Мъри в дома си! — каза същата жена. — Каквите очи върти на мъжете, да не съм луда да я оставя да завърти главата и на моя!

Сега вече Катлин разбра за какво става дума.

— Аз имам доверие на Оливър — отвърна тя студено.

— Човек не бива да се доверява много-много на мъжете — казаха двете жени, като клатеха глави.

— Оливър не е такъв — спокойно отговори Катлин и върху хартиенобледото й лице се появи пренебрежителна усмивка.

Оскърбени от отношението й, гостенките станаха и се приготвиха да си вървят.

— Е, ваша работа — каза онази, която първа бе повдигната въпроса, — но аз лично не бих се доверила и на най-големия светец, когато става дума за Сара Мъри.

— Бих се доверила на Оливър за абсолютно всяка жена на свeta — отвърна Катлин.

— Той е ваш мъж, разбира се, не наш — казаха двете жени в един глас, докато излизаха през вратата.

Катлин ги проследи с поглед, изпълнен с възмущение. Преди това посещение и тя самата бе гледала с известен страх на необходимостта да наеме Сара, но сега, докато затваряше вратата след двете жени, реши веднъж завинаги да постъпи точно така, подтиквана от гордото съзнание за законната си власт над своя съпруг. Ще покаже на всички, че може да му има доверие.

Докато вървяха надолу по пътя, двете жени известно време продължиха да говорят за семейство Кедриган, но постепенно темата им омръзна и разговорът се завъртя около други неща. Така стигнаха до отбивката, която водеше нагоре към къщурката, където Сара Мъри живееше с братята си и с дечурлигата. Но когато видяха къщурката, двете жени отново се сетиха за семейство Кедриган и спряха.

— Не мога да разбера какво го прихвана Оливър Кедриган, та се ожени за това невзрачно и безкръвно същество — каза едната.

— Нямам представа — призна другата. — Чудя се само защо ли е решила да ходи в Дъблин.

— А ти как мислиш? — отвърна първата и в гласа ѝ прозвуча презрение към невежеството на спътницата ѝ. — Мене ако питаш, ялова е и ялова ще си остане, та ако ще не в Дъблин да се мъкне по лекари, ами където ще.

Рано сутринта в деня, когато мисис Кедриган заминаваше, Сара отиде у тях и веднага се зае да ѝ приготви чаша чай. След това занесе куфара, до шосето и помогна на Катлин да се качи в автобуса, защото Оливър имаше работа — трябваше да обагни четирийсет овце, а пък и в близката горичка се беше появила лисица, която постоянно му създаваше неприятности. Излязъл бе от къщи още на разсъмване, за да успее да направи нова ограда.

Автобусът едва-що се бе изгубил от погледа, когато каруцата на Оливър изтрополи в двора на къщата. Беше забравил да вземе клещите за рязане на тел. Той спря каруцата пред вратата на кухнята и извика на Сара да му подаде секачите, за да не губи време да слиза от колата. Но когато тя излезе, той я погледна и се разсмя.

— Да не си си намазала бузите с червена боя? — попита Оливър и отново избухна във весел добродушен смях.

Сара не се обиди. Но бузите ѝ станаха още по-червени и тя сърдито отри лице с голата си до лакътя ръка, сякаш искаше да усмири буйната си кръв. Оливър се разсмя за трети път.

— Стой по-настрана, че ще подплашиш коня и после не мога го спря — каза ѝ той, след това дръпна юздите и каруцата изтрополи навън от двора.

Сара продължи да гледа след него и не свали очи от каруцата, докато тя не заприлича в далечината на детска играчка с дървено конче пред нея, а самият Оливър — на издялана от дърво и боядисана фигурка на фермер.

Следващия петък, когато Катлин се върна у дома, къщата ѝ бе почиста от всякога. Дъските бяха изльскани до бяло, прозорците блестяха, а на перваза бе сложен да изстива хляб. Катлин плати на Сара и тя си отиде вкъщи. Братята ѝ се зарадваха, че отново си е у дома и има кой да разтреби къщата, да оправи леглата и да опече хляб. Тя им даде парите, които бе изкарала. Децата също ѝ се зарадваха, защото, докато я нямаше, вуйчовците им ги караха по цял ден да пренасят торф и да тичат след овцете като овчарски кучета.

Сара продължи да работи както винаги — без да жали сили, още няколко месеца. Но една вечер, когато подаваше картофените питки на братята си и на децата, насядали около кухненската маса с пригответи ножове и вилици, по-големият брат, Пат, изведнъж ѝ хвърли пронизващ поглед. После смущка по-малкия брат в ребрата с дръжката на ножа си.

— Боже господи, Джоузеф — възклика той, — само я погледни!

Сара не обрна никакво внимание на думите му, само леко отметна глава нагоре. Тя седна на мястото си и лакомо си изяде вечерята, а после набързо изсърба няколко чаши горещ чай. Когато свърши, стана от масата и излезе навън в тъмносинята нощ. Братята ѝ впериха погледи след нея.

— Боже пресвети — каза Пат, — този път вече ще трябва да се направи нещо!

— Какъв смисъл има само да си приказваме? — сви неловко рамене Джоузеф. — Можем ли да направим нещо, когато цялата околност е пълна с разни гадове.

Пат оставил ножа и вилицата и удари с юмрук по масата.

— Мислех си, че след оня разговор със свещеника последния път ще ѝ дойде умът в главата. На такива като нея мястото им е в приюта, вика. Аз му казах да не разчита на помощ от нас за тая работа. Боже господи, какво ще правим без нея! Вкъщи има нужда от жена... Ама и това нейното вече не може да се търпи.

Джоузеф продължаваше да размишлява за окаяното положение, в което щяха да изпаднат без Сара.

— А и тия зверчета имат нужда от нея — каза той накрая, — поне докато дойде време да почнат работа някъде. — После бавно вдигна поглед. — Но скоро и това ще стане — вече си личи, че ще израснат едни чудесни силни момчета.

Пат се изправи.

— И все пак ще трябва да се направи нещо. Щом научи за тая работа, свещеникът пак на мен ще ми иска обяснение. И този път ще трябва да му дам по-задоволителен отговор, отколкото преди.

Джоузеф сви рамене.

— Ами кажи му, че не можеш да излезеш наглава с нея. Пък и това си е самата истина, не е ли така? — Той безгрижно се засмя. — Кажи му той да се оправя с нея.

По лицето на Пат също пробягна нещо като усмивка, но тя не беше чак толкова безгрижна.

— Помниш ли го какво каза последния път? Закани се, че ако тя самата не иска да каже името на бащата, ще накара новороденото да проговори и да му го каже.

— Да, ама не го направи! На думи всичко е много лесно! — каза Джоузеф.

— Не го направи — отвърна Пат, — защото Сара гледаше да не му се мярка пред очите с детето, докато цялата история не бе изтикана на заден план от разни други неща — първото причастие или пък грижите около поставянето на новата инсталация в параклиса.

— Добре де, а какво ѝ пречи да направи същото и с това? — попита Джоузеф и стана от масата. — Едно нещо поне се нареди добре в цялата тази история — мисис Кедриган, изглежда, не подозира нищо, иначе не би я държала на работа.

От раздразнение Пат трепна.

— Какво изобщо би могла да подозира мисис Кедриган? Поне шест месеца има, откакто Сара беше на работа у тях.

— Най-малко — каза Джоузеф.

Известно време двамата братя се разхождаха из стаята, без да проговорят. Денят, с онази атмосфера на човешка близост, родена от общата работа и споделения залък, бе свършил и те вече се готвеха да се разделят, когато Джоузеф отново подхвания разговора.

— Пат?

— Какво?

— Не, не, нищо — отказа се изведнъж Джоузеф. — Нищо важно.

— Оо, престани с тия намеци де! Какво искаше да ми кажеш? Говори бе, човек?

— Абе чудех се, имаш ли си представа кой може да е бащата тоя път? — попита Джоузеф.

— Боже господи — извика Пат яростно, — защо смяташ, че тоя път бащата ще ми е по-добре известен, отколкото предните три пъти? Но ако мислиш, че ще стоя тука цяла вечер да клюкарствувам като някоя стара баба, изобщо не си познал. Излизам. Отивам да видя оправи ли се оная юница, дето беше болна сутринта.

— А, не се тревожи, нищо й няма на юницата — каза Джоузеф. Но понеже почувствува, че по-големият му брат продължава да го гледа, той сви рамене и добави: — Може да ме викнеш, ако нещо не е наред и имаш нужда от мене. — После, когато Пат вече бе застанал пред вратата, попита: — Няма да отварям пред нея дума за тия работи, когато се върне, нали?

Пат рязко се обърна.

— И какво има да я питаш, можеш ли ми каза? Без друго след някоя седмица всеки със собствените си очи ще види каква е работата.

— Така си е — съгласи се Джоузеф.

Сара продължи да излиза както обикновено всяка вечер, когато здрачът започваше да се снишава над полето. Братята й не отронваха нито дума за детето, което носеше. Тя работеше още по-усърдно отпреди и докато работеше, пееше. Носеше рожбата дълбоко под сърцето си и смело срещаше погледите на смутеното паство на службата в неделни дни, когато минаваше по средната пътека между редовете и заемаше обичайното си място под четвъртата картина от мъките господни.

По това време мисис Кедриган също очакваше своето отдавна закъсняло дете, но тя не ходеше на църква: свещеникът идваше при нея. Тя изглеждаше зле. Денем се примъкваше от стол на стол из кухнята, а навън излизаше само нощем, за да се поразходи по пътя пред къщата. Изпитваше неудобство от състоянието си и нервите й бяха опънати до скъсване. Често се налагаше Оливър да стои буден до среднощ заедно с нея и да държи влажните й ръце в своите, докато заспи, но въпреки това тя често се будеше, плашеше се и ставаше още по-раздразнителна и нерядко, в пристъпи на истерия, го наричаше жесток звяр. Една вечер тя седеше край камината и пиеше чай. Оливър

бе отишъл до пощата, за да види дали не се е получило писмо от родилния дом в Дъблин, където тя си бе запазила легло за през следващия месец. Когато се върна, Оливър държеше в ръката си писмо. Преди да й го даде, той й каза какво има в плика. Писмото бе анонимно и в него се твърдеше, че той е баща на детето, което Сара Мъри щеше да роди само след няколко седмици. Оливър каза на Катлин, че това обвинение е несправедливо.

— За бога, Кати, кажи нещо — не издържа накрая той. — Нали не вярваш на това мръсно писмо? — Той отиде до прозореца и залепи пламналото си лице на студеното стъкло. — Какво ще правя сега, Кати?

— Няма да правиш нищо — обади се за първи път Кати. — Нищо. Нали си невинен? Тогава не обръщай внимание на писмото.

Тя се наклони напред и с широк театрален жест грабна писмото от ръката му. След това се изправи, отиде до бюфета и сложи плика под една чиния; после се зае да приготви чая, като бавно и мъчително се придвижваше напред-назад из притихналата кухня. Докато тя правеше чая, Оливър стоеше до прозореца и гледаше полето навън; само един-два пъти очите му с любопитство се спряха върху жена му. Накрая той се извърна от прозореца и тръгна към бюфета.

— Ще скъсам писмото — каза той.

— Напротив, нищо подобно няма да правиш. — С рязко движение, сякаш бе залитнала, Катлин стигна до бюфета преди него. — Ето къде му е мястото на това писмо.

Чу се шум от смачкване на хартия и една бяла топка полетя сред пламъците. Оливър я гледаше как гори и макар да му се струваше странно, че не бе разгледал почерка, все пак знаеше — писмото, което сега се сгърчаше на черна спирала в камината, бе от Сара.

На следващата вечер Сара седеше пред камината така, както Катлин бе седяла край своята. Тя също пиеше чай и дори не вдигна поглед, когато братята й влязоха в кухнята. Никой не проговори. След една-две минути Сара се приготви да става, за да направи вечерята. Брат и Пат я бълсна обратно на стола. Чашата се разби на парчета върху металната скара и чаят се разля по пода.

— Това писмо твое ли е? Ти ли си го писала? — изкрещя той и нався пред лицето ѝ писмо, адресирано до Оливър Кедриган — писмо, минало през пощата, а после занесено на получателя и отворено. — Чуваш ли ме какво те питам? Ти ли си писала това писмо?

— А тебе какво те засяга? — отвърна Сара навъсено и отново се опита да стане.

— Сядай тука, ти казвам — извика Пат и я натисна обратно на стола. — Отговори ми на въпроса! Ти ли си писала това писмо?

Сара унило втренчи поглед в писмото, което брат ѝ държеше в ръка. В жълтите ѝ очи играеха отблъсъците на огъня.

— Дай ми го — изръмжа тя и грабна писмото. — Какво те засяга това тебе, крадец такъв?

— Чуваш ли я, Пат? Нарече те крадец! — извика по-малкият брат.

— Я мълквай и ти! — отряза го Пат и отново се обърна към сестра си. — Отговори ми! Вярно ли е това, което пише в писмото?

— Откъде да знам какво пише вътре? И какво, ако е вярно? Не е твоя работа!

— Ще ти кажа аз на тебе чия работа е! — закани се Пат. За минута той остана така, сякаш не знаеше какво да направи. След това бързо влезе в съседната стая, където Сара спеше с трите деца. Когато излезе отвътре, носеше куп дрехи в ръце — червена рокля, палто и никакво бельо. Сара внимателно го наблюдаваше. Сега вече никой не я държеше на стола, но тя не направи опит да стане. За миг брат ѝ отново застана нерешително в средата на кухнята, но след това чу, че външната врата се бълска от пристъпите на вятъра, изтича до нея, дръпна я и изхвърли навън купчината дрехи, после отново изтича в стаята. Този път се появи с едно сако, червена шапка, будилник и разни други дреболии. Тях също изхвърли през вратата.

— Пат, знаеш ли, че навън вали? — попита предпазливо по-малкият брат.

— Какво ме интересува, че вали? — отвърна Пат и влезе в другата стая за трети път. Сега се забави малко повече, защото тършуваше из шкафовете, а когато излезе отново, държеше в ръце рамка за картина, молитвенник, чифт обувки с високи токчета, пудриера и малка кутийка, облечена със зелено кадифе и цялата налепена със седефени миди.

Сара скочи на крака:

— Кутийката ми! Не! Дай ми кутийката, моя си е! — Тя се опита да я изтръгне от брат си.

Но изведнъж Джоузеф протегна крак и я спъна.

Когато Сара успя да се изправи, Пат стоеше пред вратата и изхвърляше нещата ѝ навън едно по едно. Зелената кутийка остави за накрая и когато най-после дойде и нейният ред, той я хвърли с всичка сила, сякаш се опитваше да я запрати чак върху купчината смет в другия край на двора. Отначало Сара понечи да изтича навън и да си прибере нещата. После спря и започна да си облича палтото, но брат ѝ я сграбчи за косата, като в същото време сваляше дрехата от гърба ѝ. След това я повлече за косата през кухнята и я избула навън под дъждъ, където тя се подхълъзна и падна още веднъж, този път върху мократа каменна плоча пред прага. Той побърза да скрие гледката от очите си, като затръшна вратата.

— Това да ѝ бъде за урок — каза Пат. — Да се мъкне с женен мъж! Сега поне никой няма да каже, че съм готов да търпя подобно нещо. По-преди все гледах да не се меся, пък и най-вероятно беше онъ Молой или такива като него, дето сигурно щяха да си платят за грешката, ако работата дойдеше дотам, но подобно нещо няма да търпя.

— А ти сигурен ли си, че е бил Кедриган?

— Нали и ти видя писмото? Нима това не е почеркът на Сара? Самата мисис Кедриган ми го даде сутринта.

— Сара отрече, Пат — каза Джоузеф. Смелостта му се бе изпарила и сега, когато отиде до прозореца и вдигна единния край на избеленото, внимателно поръбено перде от чувал за брашно, ръцете му трепереха.

— Отрече! Сигурно и той е направил същото. Да ходи да отрича където си иска вече.

— Къде мислиш, че ще отиде?

— Да ходи, ако ще, по дяволите! А ти си затваряй устата! Махни се от тоя прозорец! Не можеш ли просто да седнеш някъде? Сядай, ти казвам!

Всичко това се случи един вторник в девет часа вечерта. В седем часа на следващата сутрин Оливър Кедриган отиде на панаир в съседния град, откъдето купи един овен. Беше закусил в града и искаше да си подхване работата, но все пак се отби до вратата на кухнята да види как е жена му и извика от двора:

— Кати! Подай ми кутията с боята! Там е, върху бюфета.

Катлин Кедриган се показва на вратата, като държеше в ръка тенекиената кутия с боя.

— Вече няма да те притесняват с писма — каза тя.

Оливър се смяя смутено.

— Толкова по-добре — отвърна той. — Хайде, дай ми боята!

Жена му продължи да стои с кутията в ръка, без да се помръдне. После бавно се облегна на рамката на вратата.

— Явно не си чул новината — каза накрая тя.

— Каква новина?

— Снощи Сара Мъри си получила заслуженото. Братята ѝ я изгонили от къщи, а после изхвърлили навън и всичкия ѝ багаж.

Лицето на Оливър помръкна.

— Доста жестока постъпка като за братя. И къде е отишла?

— Отишла е там, където им е мястото на такива като нея — в една канавка край пътя.

Оливър не каза нищо. Жена му го наблюдаваше внимателно и сега стисна ръце в юмруци.

— Можеш да си спестиш съчувствието. Тя няма да се нуждае от него.

Оливър я погледна.

— Къде е отишла?

— Никъде — бавно отговори Катлин.

Оливър се помъчи да разсъждава спокойно. През нощта времето се бе задържало лошо — мокро и ветровито.

— Нима цяла нощ е била навън под дъжда? — попита той и в очите му блеснаха свирепи пламъчета.

— Била е — отвърна Катлин, вперила поглед в него. — Или поне там са я намерили на сутринга, напълно вкочанена — като куче. А до нея — мъртвото дете!

Светлите ѝ очи бяха вперени в неговите и той се взираше в тях с недоумение. После погледна към ръката ѝ, която все още държеше

тенекиената кутия с боя.

— Дай ми боята! — каза Оливър, но преди тя да успее да му я подаде, той изкрештя отново: — Дай боята! Дай ми я! Какво чакаш още? Давай я, по дяволите!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.